

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

**Rozbor, prověřování a klasifikace praktických
dovedností při výuce předmětu odborný výcvik**

Bakalářská práce

Autor: **Martin Januška**

Vedoucí práce: Ing. Emil Kříž, Ph.D.

2017

Zadávací list

Zadávací list

Č E S T N Ě P R O H L Á Š E N Í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Rozbor, prověřování a klasifikace praktických dovedností při výuce předmětu
odborný výcvik

vypracoval samostatně a citoval jsem všechny informační zdroje, které jsem
v práci použil a které jsem rovněž uvedl na konci práce v seznamu použitých
zdrojů.

Jsem si vědom, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000
Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně
některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35
odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědom, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním
dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších
zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její
obhajoby.

Jsem si vědom, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě
v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí
tištěnou.

V Šemnici 23. 3. 2017

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Emilu Křížovi, Ph.D. za pomoc, inspiraci a odborné rady při zpracování bakalářské práce. Rovněž děkuji mé manželce Kateřině za průběžnou kontrolu, korekci mé práce a podporování po celou dobu studia.

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma „Rozbor prověřování, hodnocení a klasifikace praktických dovedností při výuce předmětu odborný výcvik“ se zabývá prověřováním a hodnocením praktických dovedností žáků na České zahradnické akademii Mělník v oboru vzdělání 41-52-H/01 ZAHRADNÍK.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. Teoretická část práce se zaměřuje na charakteristiku školy, školského systému České republiky, didaktiku praktického vzdělávání, výchovně vzdělávací cíle, osobnost učitele, mezipředmětové vztahy, didaktické zásady a vyučovací metody v odborném výcviku. Závěrem této části práce se pojednává o ukazatelích a kritériích klasifikace v odborném výcviku.

Praktická část práce se zabývá hodnocením a klasifikací žáků prvních až třetích ročníků. Metodou pozorování souborných prací, je možné porovnání dosažených výsledků stejných ročníků v různých letech.

ABSTRACT

The bachelor thesis titled “Analysis of verification, evaluation and classification of practical skills acquired during vocational training” is engaged in testing and assessing the practical skills of students at the Czech Academy of Horticulture in Mělník, field of study 41-52-H/01 GARDENER.

The thesis is divided into two main sections. The theoretical part focuses on the characteristics of the school, educational system of the Czech Republic, didactics of practical education, educational objectives, teacher’s personality, interdisciplinary relations, didactic principles and teaching methods used in vocational training. At the end, this section outlines the indicators and criteria of classification in vocational training.

The practical part of the thesis presents the assessment and classification of students in the first, second and third grade. Comparison of the results

achieved by the same grades in different years was enabled by the method observing comprehensive works carried out by the students.

Klíčová slova:

učitel, žák, motivace, metoda, klasifikace, dovednosti, hodnocení, prověřování, odborný výcvik, didaktika, výchovně vzdělávací cíle

Keywords:

teacher, student, motivation, method, classification, skills, evaluation, verification, vocational training, didactics, educational objectives

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíle a metodika práce	15
3 Teoretická východiska	16
3.1 Charakteristika školy a školského systému	16
3.1.2 Školská soustava v České republice.....	17
3.2 Didaktika praktického vyučování.....	19
3.3 Výchovně vzdělávací cíle	20
3.4 Osobnost učitele praktického vyučování.....	21
3.5 Mezipředmětové vztahy.....	22
3.6 Didaktické zásady v odborném výcviku.....	22
3.7 Vyučovací metody v odborném výcviku.....	25
3.7.1 Metody verbální (slovní).....	25
3.7.2 Metody názorné	26
3.7.3 Metody aktivizační.....	27
3.7.4 Metoda instruktáže	28
3.7.5 Metody prověřování v odborném výcviku	29
3.7.6 Metody zkoušení a hodnocení v odborném výcviku.....	30
3.8 Ukazatele hodnocení v odborném výcviku	32
3.9 Kritéria klasifikace v odborném výcviku	33
4 Praktická část práce.....	36
4.1 Hypotéza.....	36
4.2 Odborný výcvik na České zahradnické akademii Mělník.....	37
4.3 Profil absolventa.....	38

4.4 Hodnocení praktických dovedností	39
4.4.1 První ročník	39
4.4.2 Druhý ročník	45
4.4.3 Třetí ročník.....	52
5 Výsledky a diskuse	59
6 Závěr	60
7 Seznam literatury a použitých zdrojů	62

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Školní rok 2011/2012 – Pletí a okopávka

Tabulka č. 2: Školní rok 2012/2013 – Pletí a okopávka

Tabulka č. 3: Školní rok 2011/2012 – Základní zpracování půdy

Tabulka č. 4: Školní rok 2012/2013 – Základní zpracování půdy

Tabulka č. 5: Školní rok 2011/2012 – Broušení nožů

Tabulka č. 6: Školní rok 2012/2013 - Broušení nožů

Tabulka č. 7: Školní rok 2011/2012 - Přepichování

Tabulka č. 8: Školní rok 2012/2013 – přepichování

Tabulka č. 9: Školní rok 2012/2013 – Vegetativní rozmnožování

Tabulka č. 10: Školní rok 2013/2014 – Vegetativní rozmnožování

Tabulka č. 11: Školní rok 2012/2013 – Hrnkování na stroji

Tabulka č. 12: Školní rok 2013/2014 – Hrnkování na stroji

Tabulka č. 13: Školní rok 2012/2013 – Výsadba keřů

Tabulka č. 14: Školní rok 2013/2014 - Výsadba keřů

Tabulka č. 15: Školní rok 2012/2013 – Roubování v ruce

Tabulka č. 16: Školní rok 2013/2014 – Roubování v ruce

Tabulka č. 17: Školní rok 2013/2014 – Výsev trávníku

Tabulka č. 18: Školní rok 2014/2015 – Výsev trávníku

Tabulka č. 19: Školní rok 2013/2014 – Průklest ovocných stromů

Tabulka č. 20: Školní rok 2014/2015 - Průklest ovocných stromů

Tabulka č. 21: Školní rok 2013/2014 – Sklizeň zeleniny

Tabulka č. 22: Školní rok 2014/2015 – Sklizeň zeleniny

Tabulka č. 23: Školní rok 2013/2014 – Výsadba ovocného stromku

Tabulka č. 24: Školní rok 2014/2015 – Výsadba ovocného stromku

Seznam grafů:

Graf č. 1: Školní rok 2011/2012 – Pletí a okopávka

Školní rok 2012/2013 – Pletí a okopávka

Graf č. 2: Školní rok 2011/2012 – Základní zpracování půdy

Školní rok 2012/2013 – Základní zpracování půdy

Graf č. 3: Školní rok 2011/2012 – Broušení nožů

Školní rok 2012/2013 - Broušení nožů

Graf č. 4: Školní rok 2011/2012 - Přepichování

Školní rok 2012/2013 – Přepichování

Graf č. 5: Školní rok 2012/2013 – Hrnkování na stroji

Školní rok 2013/2014 – Hrnkování na stroji

Graf č. 6: Školní rok 2012/2013 – Hrnkování na stroji

Školní rok 2013/2014 – Hrnkování na stroji

Graf č. 7: Školní rok 2012/2013 – Výsadba keřů

Školní rok 2013/2014 - Výsadba keřů

Graf č. 8: Školní rok 2012/2013 – Roubování v ruce

Školní Rok 2013/2014 – Roubování v ruce

Graf č. 9: Školní rok 2013/2014 – Výsev trávníku

Školní rok 2014/2015 – Výsev trávníku

Graf č. 10: Školní rok 2013/2014 – Průklest ovocných stromů

Školní rok 2014/2015 - Průklest ovocných stromů

Graf č. 11: Školní rok 2013/2014 – Sklizeň zeleniny

Školní rok 2014/2015 – Sklizeň zeleniny

Graf č. 12: Školní rok 2013/2014 – Výsadba ovocného stromku

Školní rok 2014/2015 – Výsadba ovocného stromku

1 Úvod

Prověřování a hodnocení prostupuje celým školským vzdělávacím systémem od mateřských po vysoké školy. Tím se řadí mezi základní a nepostradatelné nástroje vzdělávacího systému.

Nejenom ve vzdělávacím systému se setkáváme s nástroji hodnocení a prověřování. Dnes je člověk hodnocen a posuzován při každé příležitosti v různém odvětví. Stejně tak dnešní doba a společnost vyžaduje hodnocení nebo prověřování od každého z nás. Stačí se pohybovat v prostředí obchodu, internetu (e-shopů), sledovat televizi, číst denní tisk. Z těchto sektorů na nás číhají nějaké evaluační nástroje, které se týkají především hodnocení. Nacházíme se v situacích, ve kterých strávený čas nějakým hodnocením, ať už někoho nebo něčeho, přináší komplikace, obtíže a zdržení. Ale celá řada z nás se řídí hodnocením (recenzemi) druhých a na základě tohoto hodnocení se rozhodne a upevní svůj postoj k dané problematice.

Ve výchovně vzdělávacím procesu má hodnocení a prověřování své pevné místo a své specifikum, kterým je klasifikace žáků.

Téma „Rozbor prověřování, hodnocení a klasifikace praktických dovedností při výuce předmětu odborný výcvik“ jsem si vybral, protože je mi blízké. Pět let jsem působil na České zahradnické akademii Mělník ve funkci učitele odborného výcviku v oboru vzdělání 41-52-H/01 ZAHRADNÍK.

V teoretické části bakalářské práce se pracuje s literárními zdroji s pedagogicko – didaktickým charakterem. Tato část práce pojednává o charakteristice školy, školské soustavě České republiky, didaktice odborného vzdělávání, výchovně vzdělávacích cílech, osobnosti učitele, mezipředmětových vztazích a didaktických zásadách. Velká pozornost v teoretické části práce je věnovaná vyučovacím metodám v odborném výcviku, na které navazují metody prověřování a hodnocení, které ucelují vyučovací proces. V závěru teoretické

části se zaměřuji na ukazatele hodnocení a kritéria klasifikace v odborném výcviku.

V praktické části se zabývám rozbořem, hodnocením a klasifikací žáků. Je pracováno s konkrétními výsledky žáků, kterých bylo získáno prověřováním, hodnocením a klasifikací v odborném výcviku na již jmenované střední škole „Česká zahradnická akademie Mělník“. Jsou porovnány průběžné výsledky jednotlivých souborných prací žáků u prvních až třetích ročníků v různých letech. Tyto výsledky jsou zaznamenány do tabulek a grafů.

2 Cíle a metodika práce

Tématem bakalářské práce je Rozbor prověřování, hodnocení a klasifikace dovedností při výuce předmětu odborný výcvik. V bakalářské práci vycházím z osobních zkušeností pozice učitele odborného výcviku oboru vzdělání s výučním listem Zahradník na České zahradnické akademie Mělník.

Cílem bakalářské práce je potvrdit úroveň dovedností a postupné zlepšování klasifikačních výsledků, především ve vyšších ročnících, kterých je získáváno průběhem studia. Postoji ke studiu, zodpovědnějším přístupem, touhou po zdokonalení se v oboru a získáváním souvislostí při studiu. Klasifikační výsledky jsem získal prověřováním, hodnocením a klasifikací žáků, kterým byly zadány souborné práce v předmětu odborný výcvik u prvních až třetích ročníků dvou tříd.

Na základě zadaných souborných prací, které odpovídají osvojeným vědomostem, a dovednostem žáků jsem metodou pozorování při frontálním prověřování získal klasifikační výsledky z jednotlivých prací. Klasifikační výsledky jednotlivých pracovních činností jsou zpracovány do tabulek a grafů.

3 Teoretická východiska

3.1 Charakteristika školy a školského systému

V kulturní společnosti má škola svou nepostradatelnou funkci, dá se hovořit o přechodu z rodiny do společenského života. Významnou součástí školy je plnění základních funkcí společnosti, funkcí výchovnou a vzdělávací. Škola je integrovanou součástí společnosti s určitými zvláštnostmi, které ji vyčleňují z ostatních institucí. Školu můžeme chápat jako sociální instituci, která má odlišnou strukturu, vlastnosti i organizaci, jsou sledovány specifické cíle a obsah. Škole především náleží zabezpečovat výchovu a vzdělání, což jsou kompetence, bez kterých by kulturní společnost jen těžko prosperovala. K základním znakům dnešní školy v porovnání se školou v minulosti patří, že je vyžadována každodenní docházka do školy, při povinné výuce se vzdělávání uskutečňuje ve třídách složených dle věku žáků, postupuje se podle pedagogických dokumentů pro jednotlivé stupně a typy škol. V porovnání s minulostí se také zvýšil počet žáků i škol. Zvláštním jevem v uplynulých letech je tlak společnosti na rozšíření cílů školy ze vzdělávací funkce na mimo vyučovací péči, komplexní výchovu a opatrovnickou funkci.

Školy a školské instituce vytváří školský systém, který patří k nejorganizovanější části výchovně vzdělávací soustavy společnosti, která má zabezpečit reprodukci společnosti, připravovat mladou generaci na práci a život ve společnosti, umožnění reprodukce na vyšší úroveň, která umožňuje individuální i společenský rozvoj. Pro současné školské systémy jsou charakteristické společné rysy, které nejčastěji vedou prodlužování povinné školní docházky, zvyšuje se úloha středního a vysokého školství, dochází k profesionalizaci mladé generace, nejvíce dochází k zevšeobecnění přípravy na budoucí povolání. S tím souvisí vyšší podíl základních vědomostí a všeobecného vzdělání, pronikání informatiky a výpočetní techniky do obsahů všeobecného vzdělávání. Tím také dochází ke zkvalitňování pedagogického procesu, uplatnění problémového

vyučování, aktivních forem, metod výuky a uplatnění rovných možností na dosažené vzdělání. Škola a školský systém jsou instituce sociálního ovlivňování. Jedním z činitelů sociálního ovlivňování je prosazování cíle, který je žádoucí (Jůva, 2001).

3.1.2 Školská soustava v České republice

Mateřská škola

Zajišťuje předškolní výchovu dětí ve věku od tří let do doby vstupu na základní školu většinou do šesti let. Mateřské školy jsou považovány za doplněk rodinné výchovy, podílejí se na socializaci dítěte a pomáhají vyrovnat rozdíly způsobené různým kulturním a sociálním zázemím v rodinách. Předškolní výchova ve spolupráci s rodinou zabezpečuje všestrannou péči o děti. Metodami přiměřeným věku a potřebám dětí dává předškolní výchova v mateřské škole základ k dalšímu rozvoji dítěte, včetně způsobilosti k povinnému školskému vzdělávání. Docházka je v plné kompetenci rodičů. Dle zákona se jedná o předškolní zařízení, které má v naší republice dlouholetou tradici (Vališová, Kasíková, 2011).

Základní škola

Vytvářejí základ vzdělanosti občanů, dochází tam k povinné školní docházce, která začíná zpravidla ve věku šesti let dítěte a trvá do patnácti let. Povinná školní docházka je devítiletá. Základní škola je členěna na první a druhý vzdělávací stupeň. Základní škola poskytuje základní vzdělání, poskytuje rozumovou, mravní, estetickou, pracovní a tělesnou výchovu žáků a připravuje žáky pro další studium a pro praxi. Zákon nevylučuje povinnou školní docházku plnit na šestiletých a osmiletých gymnáziích.

Střední školy – výchova a vzdělání

Poskytují žákům střední odborné vzdělání, úplné střední vzdělání, úplné střední odborné vzdělání a vyšší odborné vzdělání. Připravují žáky na výkon povolání a studium na vysokých školách. Střední školy uplatňují výchovu a vzdělání, spojení školy se životem. Neméně je kladen důraz na všestranný

rozvoj osobnosti žáka, který je vychováván ve smyslu vědeckého poznání. Je formován intelektuální a mravní rozvoj.

Střední odborná učiliště

Připravuje žáky na výkon dělnických profesí a odborných činností odpovídajících učebnímu oboru. Tento typ studia je zakončen jednotnou závěrečnou zkouškou, žáci získávají výuční list.

Gymnázium

Jedná se o všeobecně vzdělávací školu, která připravuje žáky především na studium na vysokých školách. Poskytuje úplné střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Gymnázium má čtyři, šest nebo osm ročníků.

Střední odborná škola

Připravuje žáky především pro výkon odborných činností, zejména technickohospodářských, ekonomických, zdravotnických, pedagogických, uměleckých. Další úlohou je příprava na vysoké školy. Studium trvá čtyři roky a je zakončeno maturitní zkouškou. Jedná se především o denní formu studia, ovšem kombinovaná forma není vyloučena.

Konzervatoř

Jedná se o specifický typ střední odborné školy, která připravuje žáky v oborech umění. Připravuje i na studium vysokých škol. Konzervatoř má šest ročníků, v oboru tanec osm. Studium je zakončeno absolutoriem. Žáci mohou studium ukončit také maturitou, nejdříve však po čtvrtém ročníku.

Nástavbové studium

Je zřizováno na středních školách a je určeno žákům kteří získali střední odborné vzdělání. V nástavbovém studiu dochází k prohloubení a zdokonalení intelektových vědomostí. Studium je zakončeno maturitní zkouškou (<http://www.nuv.cz/t/stredni-vzdelavani>).

Vyšší odborná škola

Připravuje studenty pro kvalifikovaný výkon náročných odborných činností nebo prohlubuje dosažené vzdělání pro výkon konkrétních činností.

Tento typ školy poskytuje odborné vzdělání v jednotlivých studijních oborech a to všeobecných nebo odborných. Denní studium trvá nejméně dva a nejvíce tři roky, kombinované nejméně tři a nejvíce čtyři roky. Úspěšné studium je ukončeno absolutoriem. Student má právo uvádět si titul za jméno diplomovaný specialista (Dis).

Vysoká škola

Jedná se o vrcholné vzdělávací, vědecké a umělecké instituce. Základním úkolem je poskytovat vysokoškolské vzdělání na základě vědeckého bádání. Vysoké školy mají výhradní právo udělovat akademické tituly absolventům vysokoškolského studia. Vysoké školy nabízejí akreditované studijní programy, které vymezují způsob získání vysokoškolského vzdělání. Jde o studijní programy bakalářského stupně, který je tříletý převážně profesně zaměřen. Lze pokračovat v navazujícím magisterském studiu na dva roky (Kolář, 2012). Dalším programem je magisterský, jedná se o klasický studijní program. Přípravou k vědecké práci se zabývá doktorský studijní program (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/vzdelavaci-soustava>).

Speciální školy

Poskytují pomocí zvláštních výchovných a vyučovacích metod, prostředků a forem, výchovu a vzdělávání žáků mentálně, smyslově nebo tělesně postiženým žákům s vadami řeči nebo více vadami. Tyto žáci jsou připravováni do pracovního procesu a života. Speciálními školami jsou: speciální základní školy, speciální střední školy, odborné učiliště, praktická škola (Jůva, 2001).

3.2 Didaktika praktického vyučování

Didaktika je zařazována do systému pedagogických věd. Pedagogika zkoumá všechny formy působení na rozvoj osobnosti, obsahuje zobecněné jevy. Není reálné zachytit v konkrétnosti každý jev, s nímž se setkává učitel každým dnem v předmětech praxe nebo odborný výcvik.

Didaktika se svým teoretickým zaměřením podílí na vzniku samostatného vědního oboru - oborové didaktiky, čímž je vytvářen základ pro didaktiky jednotlivých předmětů, každá má své specifika, která podrobně řeší správné metodiky. Didaktiku chápeme jako umění vyučování nebo teorii učení (Skalková, 2007).

Předmětem didaktiky praktického vyučování jsou zákonitosti výchovně vzdělávacího procesu realizující se ve všech odborných předmětech. Zahrnujeme obsah, tvorbu, realizaci, průběh a hodnocení každé fáze procesu výuky dále zahrnujeme i vývoj předmětů. Didaktika má své úkoly, mezi které patří řešení základních otázek učebních a studijních oborů.

Didaktika jako vědní obor objevuje a objasňuje zákonitosti výchovně vzdělávacího procesu ve výuce předmětů a zkoumá za jakých podmínek s jakým obsahem a kterými prostředky lze nejefektivněji dosáhnout stanovených výchovně vzdělávacích cílů, které odpovídají vývoji společnosti (Drahovzal, 1987).

Didaktika praktického vyučování zahrnuje získávání vědomostí a dovedností žáků. Vědomosti tvoří osvojenou soustavu představ, pojmů, teorií a ucelených poznatků, osvojených díky výuce teoretických a odborných předmětů. Dovednostmi je myšlena schopnost člověka vykonávat určitou činnost. Dovednost se získává učením a nácvikem. Důležitou roli hrají i vrozené předpoklady jedince. Dovednost vzniká při výuce odborného výcviku, její vznik je podmíněn příslušnými vědomostmi o daném tématu a nácvikem příslušné činnosti. Dovednosti lze rozdělit dle povahy činnosti na dovednosti pohybové (motorické), smyslové (senzorické) a rozumové (intelektuální) (Kříž, 2012).

3.3 Výchovně vzdělávací cíle

Výchovně vzdělávací cíle mají význam v každé vyučovací jednotce. Dělí se dle různých kritérií nejčastěji podle struktury nebo hierarchie. Aby výchovně vzdělávací cíle plnily svou funkci, musí být přiměřené, jasné

a kontrolovatelné. Speciální i obecné cíle nalezneme v učebních dokumentech, metodických listech a v učebnicích. Výchovně vzdělávací cíle stanovíme do písemné přípravy vyučovací jednotky a sdělujeme žákům na začátku vyučovací jednotky. Výchovné cíle nesdělujeme, měly by vyplynout z celkového průběhu a organizace vyučovací jednotky (Kříž, 2012).

3.4 Osobnost učitele praktického vyučování

Osobností učitele se rozumí jedinec, který je charakterizován určitými diferenciovanými psychologickými vlastnostmi a pedagogickými schopnostmi (Slavík, Miller, 2012) Učitel praktického vyučování je jedním z hlavních faktorů ve výchovně-vzdělávacím procesu. Osobnost učitele je podmíněna především jeho schopnostmi, odbornými vědomostmi a dovednostmi, temperamentem, motivací, postoji a zájmy. Ideální učitel praktického vyučování musí být odborníkem v daném oboru, nejlépe s praxí v pracovním procesu a zároveň i dobrým výchovným pracovníkem. Učitel praktického vyučování musí mít příslušné středoškolské či vysokoškolské vzdělání a musí na vysoké úrovni ovládat praktické dovednosti. To je základ pro následné vytváření a osvojování dovedností žáky. Nezbytná je též autorita učitele, která není tvořena pouze jeho odborností a dovednostmi, ale i jeho schopností vysvětlit žákům danou látku a především naučit je příslušné praktické dovednosti. Nezbytná je též řádná kvalifikace učitele, která zahrnuje absolvování vysoké školy v akreditovaném studijním programu odpovídajícím typu praktického vyučování, znalost daného oboru, včetně znalosti pracovních postupů, technologií, rostlin, atd. Učitel též musí mít odpovídající pedagogickou kvalifikaci, ať už formou doplňujícího studia učitelství odborných předmětů, či učitelství praktického vyučování, nebo akreditovaného bakalářského studia s pedagogickým zaměřením. Musí mít pedagogickou praxi a odpovídající náslechy u zkušených kolegů. Nezbytný je také kladný vztah k danému oboru a k práci s mladými lidmi (Kříž, 2012).

3.5 Mezipředmětové vztahy

Učivo by mělo mít logické uspořádání, logický postup. Žáci si vytváří systém poznatků zpracování určitých částí vědních disciplín. Učivo je vytvořeno tak, aby navazovalo na učivo jiné, ze kterého mohou žáci čerpat i pro získávání znalostí, vědomostí a dovedností.

Je zapotřebí si uvědomit, že všechny předměty vzájemně souvisejí. Tím jsou vytvářeny mezipředmětové vztahy. Mezipředmětové vztahy vytvářejí širší souvislosti, vztahy mezi předměty, včetně předmětů všeobecně vzdělávacích. Žáci často nejsou schopni uplatnit vědomosti z jednoho předmětu v předmětu dalším, zvláště pak v odborném výcviku.

Odborné předměty na sebe navazují. Jejich výuka je podmíněna vědomostmi získanými ve všeobecně vzdělávacích předmětech. Mezipředmětové vztahy se však netýkají jen návaznosti učiva, ale i prostředků výuky. Na středních odborných učilištích k teoretické výuce přibývá odborný výcvik. Je třeba, aby učitel odborného výcviku spolupracoval s učitelem odborných předmětů, vzájemná návaznost je velice důležitá, protože tak dochází k propojení teorie s praxí (Kříž, 2012). Posláním mezipředmětových vztahů je cílevědomé navazování na znalosti a dovednosti žáků z jiných vyučovacích předmětů a odstranění předmětové izolovanosti.

3.6 Didaktické zásady v odborném výcviku

Jsou obecné požadavky, které se základními zákonitostmi výuky a s výchovně vzdělávacími cíli určují její charakter. Vztahují se na všechny stránky výuky, na činnost učitele, formy výuky, metody výuky a didaktické prostředky. Zásady jsou formulovány z hlediska koncepce, ale jsou ovlivňovány jednotlivými teoriemi vzdělání. V didaktických zásadách se prohlubují zákonitosti výuky. Postupem času dochází k vytěsnění některých didaktických zásad a naopak k vytvoření zásad s novým smyslem a obsahem. Od didaktických zásad se odráží a stanovují didaktická pravidla, která obsahují

pokyny správného a účinného vedení výuky, ujasňují a konkretizují didaktické zásady a mnohem více naznačují cestu k cíli.

Didaktická zásada vědeckosti

Je vyžadován vědecky správný výklad učiva na pochopitelné úrovni a správné využití vyučovacích metod, forem, prostředků. Od vyučujícího se očekává celoživotní kontakt s vědeckými disciplínami, které jsou součástí jeho vyučovacích předmětů. Měl by využívat veškerých vzdělávacích možností k aktualizaci poznatků. Učivo by mělo zaručovat návaznost a takové metodické zpracování vědeckých poznatků, které nezkrslují relativní pravdu, ale jsou přiměřeně a obsahově zjednodušené pro přijatelné pochopení. Postupně se rozvíjí další poznatky, vědomosti a tím se žáci přibližují vědecké objektivní pravdě. V odborném výcviku si žáci osvojují základní úkony a operace základních dovedností a naučí se používat a využívat nové nářadí, zařízení, moderní technologie a uspořádat si pracoviště.

Tato zásada v odborném výcviku vede k pochopení zvoleného pracovního postupu, pracovních podmínek, zařízení a nářadí (Kalhous, 2001).

Didaktická zásada individuálního přístupu k žákům

Nejčastěji se žáci ve třídě shodují v nepodstatných znacích pro výuku jako věk, výška, váha. Pro učitele jsou mnohem důležitější rozdílné znaky v úrovni zdravotního stavu, intelektu, chápání, řeči, a citových projevů, v charakterových vlastnostech, postojích k učení, domácím prostředí. Učitel by měl individualitu každého jedince dobře znát a podle toho přizpůsobit vyučovací proces. Takto zvolený přístup k žákům zajišťuje radost ze získaných vědomostí a dovedností u každého žáka. Je jasné, že míra vědomostí a dovedností bude u každého žáka v souvislostech s jeho individualitou.

Didaktická zásada spojení teorie s praxí

Úkolem odborného výcviku je praktické zvládnutí odborných vědomostí, dovedností a návyků. Využíváním teoretických vědomostí dosahujeme správného pracovního postupu. Učitel odborného výcviku by se měl při výuce opírat o praxi poukazovat na praktické použití dovedností v budoucí profesi. Spojováním teorie s praxí dochází u žáků k lepším výsledkům, žáci chápou smysl výuky v širším kontextu (Zormanová, 2014).

Didaktická zásada soustavnosti

Tato zásada představuje důležitost v logickém uspořádání učiva. Právě v odborném výcviku je nezbytná. Každá činnost představuje sled mnoha dílčích úkonů, které by bez navazování nemohly vytvořit celek, z tohoto důvodu by výuka odborného výcviku neměla být jen chaotickým poučováním žáků. Odborný výcvik musí být systematicky veden na základě učitelovy přípravy (Kalhous, 2001).

Didaktická zásada trvalosti

Je formulována jako požadavek zapamatování osvojených vědomostí a dovedností, tak aby je žák mohl kdykoli použít. Žáci si pamatují učivo, které jim bylo dostatečně vysvětleno a předvedeno a hlavně bylo jimi pochopeno eventuálně opakováním zafixováno. K trvalosti učiva dochází, pokud je učivo v přiměřeném rozsahu a přiměřené dávky pro žáka. Mezi další faktory trvalosti zařazujeme uspořádání, členění učiva a neposlední řadě aktivní účast žáků v průběhu učebního dne (Holakovský, 2002).

Didaktická zásada názornosti

Jde o zásadu, která je stěžejní pro výuku odborného výcviku, učitel vychází ze smyslového vnímání žáků. Zásadu názornosti uplatňuje ve všech fázích učebního dne. Pokud se tato zásada správně použije, tak dochází k lepšímu uplatnění získaných teoretických vědomostí v odborném výcviku. Učitel odborného výcviku může tuto zásadu uplatňovat jen v případě dostatečného materiálního vybavení. Uplatnění této zásady má hlavní význam v prvních etapách vytváření dovedností. Zvláštní význam této zásady je při

předvádění pracovních činností a jednotlivých operací. Tato zásada slouží jako prostředek výuky. Funkcí názornosti je vytváření představ. Žák pozoruje skutečné předměty, jevy a procesy napodobením skutečností modely, obrazy a simulováním (Slavík, Miller, 2012).

Didaktická zásada přiměřenosti

Požadavkem zásady přiměřenosti je aby obsah, rozsah, obtížnost a způsob výuky odpovídal věku a individualitě žáka. Přiměřenost se uplatňuje v individuálním přístupu k žákům s různým temperamentem. Hlavním požadavkem zásady přiměřenosti v odborném výcviku je dodržení práce, která není nijak nepřiměřená, nebezpečná a škodlivá zdraví a to z anatomického, fyziologického a psychologického hlediska. Praktické uplatnění dále vyžaduje, aby se v odborném výcviku postupovalo od nejjednoduššího ke složitějšímu, od snadného k obtížnému a od známého k neznámému. Takovému způsobu říkáme učení ve spirále, které je pro žáky nejpřijatelnější (Holakovský, 2002).

3.7 Vyučovací metody v odborném výcviku

Vyučovací metody jsou promyšlené, cílevědomé postupy učitele, kterých užívá v odborném výcviku, a tím dochází k plnění výchovně vzdělávacích cílů. V odborném výcviku se volí vyučovací metoda tak, aby žák získával základní dovednosti a pak navazoval dovednostmi složitějšími. Hlavním cílem vyučovacích metod v odborném výcviku je osvojování odborných dovedností. V odborném výcviku využíváme celou řadu vyučovacích metod. Metodu motivační, osvojení učiva, upevňování.

3.7.1 Metody verbální (slovní)

Výklad

Je základem slovních metod výuky, vyznačuje se svým objektivním vystižením podstaty procesu nebo děje. Nejedná se jen o povrchní vnější popis, ale naopak je směřováno k analýze složitějších funkcí. Proniká k vnitřním

podmínkám a hlubším souvislostem, které nejsou jasné na první pohled (Drahovzal, 1987).

Popis

Jedná se o činnost učitele odborného výcviku, kterou systematicky uvádí typické a základní děje, události, postupy nebo předměty. Cílem je, aby se u žáka vytvořili předpoklady ke vzniku logických procesů. Této slovní metody nejlépe využijeme v souvislosti s metodami názornými - demonstrace, předvádění.

Vysvětlení

Tuto metodu je vhodné využít při objasňování pojmů a vztahů. Učivo je rozděleno do menších celků, tak aby bylo přiměřené věku žáka. Předpokládá se pochopení každého celku, proto je důležité uplatňovat zpětnou vazbu a vyhodnocovat úroveň pochopení. Nakonec probíhá souhrnné vysvětlení zajišťující hlubší a souhrnné pochopení.

Rozhovor

Učitel odborného výcviku při rozhovoru udržuje pozornost, aktivizuje zkušenosti a vědomosti žáků, a tím je zajištěn vlastní zájem o učivo. Rozhovorem jsou žáci vedeni k cílevědomému osvojení učiva. Tato metoda je pro učitele náročná, musí dát rozhovoru řád. Učitel by měl mít připravené otázky, kterými žáky vede, aby bylo zachováno dané téma. Metoda je vhodná do všech témat, která již byla probrána v teoretických vyučovacích jednotkách, které předcházely praktické přípravě (Holakovský, 2002).

3.7.2 Metody názorné

Pozorování

Základní názorná metoda, která spočívá v cílevědomém vnímání objektů a jevů žáků. Dochází ke shromažďování konkrétních představ, které tvoří důležitý základ některých činností. Vše je založeno na objektivních souvislostech.

Demonstrace

Především se jedná o názorné předvádění objektů, jevů, procesů a činností. Používají se didaktické prostředky. Demonstrační metodu využívá učitel odborného výcviku tak, aby ho mohli všichni žáci sledovat. Jde o ilustrativní charakter, tedy žák přímo neprovádí danou činnost. Žákům jsou zprostředkovány nové poznatky. U této názorné metody je podmínkou dokonalý um učitele odborného výcviku, aby nedocházelo k nesprávnému návyku u žáků.

Předvádění

U pracovních úkonů působí nejsilněji na vytváření správné pohybové představy. Zároveň se jedná o zdroj motivace a je také výchovným prostředkem, protože zde působí osobní příklad učitele. Základním předpokladem, pro úspěch této metody je správné předvedení dle didaktických zásad, rychlost, přehlednost a správně vedených úkonů, které odpovídají přesné technologii. K dokonalému pochopení a porozumění předváděných činností slouží rozdělení pracovního procesu na pracovní operace a dále na jednotlivé úkony, pracovní pohyby, hmaty a úchopy a to třeba u jedné ruky nebo jednotlivých prstů. Učitel odborného výcviku musí postupovat ve zpomaleném tempu, aby žáci byli schopni pojmout přesnost všech úchopů, které učitel předvádí. Učitel může předvádět pracovní operaci několikrát a to v různých tempech, tak aby žáci nakonec viděli ucelený postup v obvyklém pracovním tempu. Při předvádění učitel popisuje každý svůj úkon, slovní popis musí souhlasit s praktickou ukázkou. Nezapomíná na zakončení a zhodnocení se žáky(Holakovský,2002).

3.7.3 Metody aktivizační

Problémové vyučování

Spočívá ve zvýšené aktivizaci žáků prostřednictvím cílevědomého navazování přiměřeného učiva. Problémové učení probíhá v několika fázích, nejprve by se měla vymezit podstata problému, která bude pochopena, dále se

připomenou poznatkyz předchozího učiva, problém je promýšlen a formulují se slovní řešení a teprve se realizuje řešení praktické a nakonec shrnutí výsledků a závěr problémového vyučování. Zvýšení efektivity aktivizační metody se projeví, pokud je zvýšená metodická příprava učitele odborného výcviku, který od sdělování poznatků přechází k vytváření problémových situací. Řešení neprobíhá náhodně, ale racionálně a plánovitě (Drahovzal, 1987).

3.7.4 Metoda instruktáže

V odborném výcviku se některé metody propojují v metodě instruktáže, která shrnuje více metod a tím se stává komplexní metodou. Především na začátku praktické vyučovací jednotky musí učitel odborného výcviku zaměřit na vysvětlení dané problematiky a následně předvedení příslušných praktických dovedností, které vyplývají z tématu. Vysvětlení je vhodné provádět v odborné učebně, předvedení by mělo následovat na praktickém pracovišti. Instruktáž plní také dvě základní funkce, funkcivysvětlení a předvedení (Kříž, 2012).

Jednotlivé fáze instruktážní metody

Sdělování

Ústní metoda je považována za nejvhodnější a nejpoužívanější. Učitel odborného výcviku ji používá především při vysvětlování učiva.

Písemná metoda je vhodná při čtení návodů k obsluze, učitel ji může používat jako doplňující k ústní a názorné instruktáži.

Názorná metoda se využívá především při předvádění praktických dovedností.

Organizační

Frontální metoda spočívá ve vysvětlování a předvádění dovedností učitelem odborného výcviku pro celou skupinu žáků.

Skupinová metoda se zařazuje při rozdělení žáků na dílčí skupiny odborného výcviku.

Individuální metoda je určena pro jednotlivé žáky. Učitel odborného výcviku ji zařazuje, pokud došlo k nepochopení učiva u jednoho žáka při skupinové nebo frontální instruktáži.

Časové zařazení

Úvodní metoda je zařazena na začátek odborného výcviku, neměla by překročit časový úsek třiceti minut.

Průběžná metoda může být zařazována v kterékoli části odborného výcviku. Učitel odborného výcviku ji zařazuje podle aktuální potřeby.

Průběžnou metodu lze rozdělit na *opravnou*, která je zařazována pokud většina žáků nepochopila úvodní instruktáž, nebo *dodatkovou* učitel odborného výcviku ji zařazuje, pokud zjistí, že původní vysvětlení nebo předvedení pro konkrétní žáky, v konkrétní vyučovací jednotce je třeba rozšířit či doplnit. (Kříž, 2012).

3.7.5 Metody prověřování v odborném výcviku

Týká se zjišťování, jak si žáci osvojili požadované pracovní postupy, operace a úkony v odborném výcviku. Prověřuje se žákova vlastní činnost. Prověřování žáků by mělo být soustavné, přiměřené, náročné a objektivní.

Metoda frontálního prověřování

Celá skupina žáků má stejný pracovní úkol, učitel odborného výcviku pozoruje, kontroluje a hodnotí práci všech žáků během pracovní činnosti.

Metoda individuálního prověřování

Žákům ve skupině jsou zadány práce individuálně. Učitel si stanoví, které žáky bude důkladně prověřovat, hodnotit, eventuálně klasifikovat.

Metoda prověřování skupin

Pokud se musí pracovní postup realizovat jako koordinovaná práce skupiny, učitel musí určit, jak se budou skupiny střídat na jednotlivých pracovištích, ale i žáci v učebních skupinách. Aby mohl objektivně posoudit,

prověřit, zhodnotit, popřípadě klasifikovat každého žáka, že ovládá všechny pracovní operace správně.

Metoda žák v roli instruktora

Žák instruuje pracovní činnost pro jednotlivce nebo celou skupinu. Podmínkou je dokonalé ovládní činnosti žákem. Se spolužáky provádí instruktáž, nácvik dovedností a procvičení. Za tuto činnost je žák klasifikován. Tato metoda prověřování dovedností je velice náročná, a to především na přípravu prověřovaného žáka, ale i učitele. Nejedná se o nahrazování učitele žákem, učiteli to nijak neulehčuje plnění povinností, které vyplývají z výchovně vzdělávacího procesu. Tato metoda je vhodná pro žáky ve vyšších ročnících. Jedná se o žáky, kterým jsou některé činnosti více než vlastní a vykonávání těchto činností je pro ně na denním pořádku.

Metoda žák v roli kontrolora

Prověřovaný žák pozoruje, kontroluje činnost žákův učební skupině, posoudí její kvalitu, změří výsledky a vyhodnotí. Své poznatky předloží učiteli a ten na jejich základě hodnotí, popřípadě klasifikuje práci jednotlivce nebo skupiny a prověřovaného žáka hodnotí za jeho činnost (role kontrolora) (Kříž, 2012).

3.7.6 Metody zkoušení a hodnocení v odborném výcviku

Jedná se o metodu, kterou musí učitel odborného výcviku používat k prověření dovedností popřípadě vědomostí. Učitel využívá v odborném výcviku především zkoušení praktické, ale využívá se i zkoušení ústní a pro doplnění i písemné. Hodnocení žáků a jejich výkonů, činností, chování je jeden ze základních prostředků učitele, jak řídit a usměrňovat složité a pro žáky náročné učební činnosti (Kolář, 2009).

Praktické zkoušení

V odborném výcviku je forma praktického zkoušení nejvíce využívaná a učitel by ji měl věnovat nejvíce pozornosti. Tato forma učitelům umožňuje

prověření praktických dovedností žáků. Po prověření by mělo následovat hodnocení a klasifikace dovedností. Učitel by měl vždy žáky hodnotit a klasifikovat v každém tématu nebo alespoň tematickém celku.

Ústní zkoušení

Tato forma zkoušení je zařazována učitelem odborného výcviku před instruktáží nebo při instruktáži. Učitel si ověřuje především znalosti, které byly získány v teoretických vyučovacích jednotkách odborných předmětů, čímž jsou uplatňovány mezipředmětové vztahy. Nedostatky, které při ústním zkoušení vyplynou, jsou doplněny učitelem. Bylo by na místě upozornit učitele teoretických předmětů na nedostatky ve znalostech. Při ústním zkoušení musí učitel odborného výcviku volit správné kladení otázek a tyto otázky mít připravené. Otázky musí být jasné, konkrétní a stručně formulované.

Písemné zkoušení

Forma písemného zkoušení se používá v odborném výcviku výjimečně a spíše jako formu doplňující před instruktáží jako krátké opakování vědomostí, domácí písemná práce po skončení výuky.

Průběžné hodnocení

především informuje žáky o nedostacích, kterých se dopouštějí v průběhu práce. Jsou rozebrány klady a zápory dovedností a vědomostí. Žák by měl vědět na konci výukového dne hodnocení.

Souborné hodnocení

Následuje po zvládnutí dovedností celého tematického celku. U tohoto hodnocení se hodnotí samostatná práce žáka, při této práci sledujeme odbornost, dodržování pracovních a technologických postupů, uplatnění teoretických vědomostí v praxi, techniku práce a především pracovní pohyby, úkony. Dále je hodnocena hygiena a kvalita práce. Hodnotíme výsledek hotové práce (Kříž, 2012).

3.8 Ukazatele hodnocení v odborném výcviku

V odborném výcviku hodnotí učitel činností a dovedností žáků dle základních ukazatelů hodnocení. Zařazujeme ukazatele kvality práce, vynaloženého času, úrovně dovedností.

Ukazatel kvality práce

Tento ukazatel hodnocení je od začátku až do konce výchovně vzdělávacího procesu nejdůležitější. Žáci musí být vedeni od začátku učení až po závěrečné zkoušky ke správnému a kvalitnímu provádění jednotlivých dovedností. Učitel odborného výcviku musí u žáků umět vytvořit pevný návyk jak odvádět kvalitní práci. Za nekvalitně odvedenou práci nesmí být žák hodnocen klasifikačním stupněm výborný. V případě produktivní práce se žákovi nevyplácí plná výše odměny. Většinu praktických dovedností si žáci osvojují na školních pracovištích (školní sbírky, školní statek, dílny). Odváděná práce by měla odpovídat všem ukazatelům kvality, měla by sloužit školnímu zařízení a výrobky by měly být funkční.

Ukazatel vynaloženého času

V přípravném období se jedná jen o doplňující ukazatel, žáci nemají stanovenou normu. Ukazatel vynaloženého času je důležitý při stanovené normě, která je postupně zvyšována až na normu pracovníka v daném oboru. Dochází tak ve chvíli, kdy mají žáci získané dovednosti, které jsou upevňovány a prohlubovány.

Ukazatel úrovně dovedností

Tento ukazatel je důležitý především v přípravném období. Žáci se dané dovednosti teprve učí a měli by k tomu mít dostatek času. Tím jak si žáci upevňují dovednosti a přecházejí na produktivní činnost, ztrácí svou důležitost a stává se doplňujícím ukazatelem (Kříž, 2012).

3.9 Kritéria klasifikace v odborném výcviku

Klasifikace je jednou z forem hodnocení. V odborném výcviku se řídí pravidly pro hodnocení výsledků žáků, která jsou ukotvena ve školním řádu. Učitel odborného výcviku využívá všech pěti stupňů klasifikační škály. Učitel může využívat mnoho kritérií při hodnocení a klasifikaci osvojených dovedností žáků. Může využívat kritérií, která jsou obecně užívána, nebo využije vlastních kritérií, která si připravil, a vyhovují mu. Jedná se o individuální přístup vyučujícího. Učitelé odborného výcviku jsou za klasifikaci plně zodpovědní jako za každou jinou činnost v rámci působení ve výchovně vzdělávacím procesu.

Jsou doporučována některá základní kritéria klasifikace v odborném výcviku

Osvojení odborných dovedností, jak žák ovládne nejúčinnější způsoby práce, které zajistí její kvalitu. Dalším kritériem hodnocení bývá využívání získaných teoretických dovedností z odborných i všeobecně vzdělávacích předmětů vztahující se k osvojovaným odborným dovednostem určitého tématu. Úroveň organizace práce a pracoviště se hodnotí, jak si dokáže žák zorganizovat svou práci, aby předešel časovým ztrátám a udržení pořádku na pracovišti. Dodržování předpisů BOZP – to znamená, jak žák dodržuje předpisy týkající se hygieny a ochrany zdraví při práci a jak používá ochranné pomůcky.

Dodržování zásad BOZP je důležitým kritériem hodnocení např.:

při ošetřování zvířat, při práci ve vlhkém prostředí, při práci ve znečištěném prostředí, při práci se škodlivými látkami, při práci s nářadím (s různým ostřím), při práci s mechanizačními prostředky.

To jak žák zvládá úroveň obsluhy a údržby je součástí hodnocení. (Kříž, 2012).

Zásady klasifikace

Učitel odborného výcviku při klasifikaci vychází z určitých zásad. Použití klasifikační zásady podléhá individuálnímu posouzení učitele. Výsledný klasifikační stupeň by se měl stanovit dle převládajících klasifikačních kritérií

a dle jejich důležitosti. Učitel odborného výcviku by měl klást důraz na evidenci klasifikace v učitelském zápisníku, klasifikační archu, v elektronickém systému zapisování klasifikace, v deníku odborného výcviku a v jiných, školou zavedených klasifikačních dokumentech. Ve vyšších ročnících učitel bere v úvahu míru samostatnosti žáků. Hodnocení a klasifikace žáků by měla být pravidelná, kontinuální, plánovaná (Kříž, 2012).

Klasifikační stupnice

Stupeň 1 – výborný

Tento klasifikační stupeň náleží žákovi, který projevuje soustavný kladný vztah k práci. Pohotově, samostatně využívá získané teoretické poznatky v odborném výcviku, bez pochyb uplatňuje získaných dovedností a návyků. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Vlastní práci si dokáže sám efektivně zorganizovat, pracoviště má uklizené a přehledné. Jsou dodržovány předpisy BOZP.

Stupeň 2 – chvalitebný

Tento klasifikační stupeň náleží žákovi, který s menší jistotou využívá získaných teoretických vědomostí. Praktické činnosti vykonává samostatně, v jeho postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby, výsledky mají drobné nedostatky. Organizaci práce uplatňuje samostatně a účelně. Udržuje pořádek na pracovišti. Řídí se předpisy BOZP.

Stupeň 3 – dobrý

Tento klasifikační stupeň náleží žákovi, který má převážně kladný vztah k práci a pracovnímu kolektivu. Svých získaných teoretických vědomostí využívá jen s pomocí učitele odborného výcviku. V praktických činnostech se dopouští chyb, při postupech a způsobech práce potřebuje pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní organizace práce je dosti chaotická a neúčelná, snaží se udržovat pracoviště v pořádku. Zásady BOZP jsou dodržovány.

Stupeň 4 – dostatečný

Tento klasifikační stupeň náleží žákovi, který pracuje bez zájmu k práci. Získaných teoretických vědomostí není schopen samostatně využít, využívá jich jen za soustavné pomoci učitele odborného výcviku. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Pracovní postupy zvládá jen za pomoci učitele, stejně tak organizace práce podléhá neustálé kontrole učiteli odborného výcviku. Výsledky práce takto klasifikovaného žáka obsahují závažné chyby. Na pořádek dbá minimálně stejně tak zásad BOZP nedbá předepsaným způsobem.

Stupeň 5 – nedostatečný

Tento klasifikační stupeň náleží žákovi, který neprojevuje zájem o práci a k pracovnímu kolektivu. Za pomoci učitele odborného výcviku nedokáže uplatnit teoretických poznatků při práci. V praktických činnostech, dovednostech má podstatné chyby. Pracovní postup nezvládá ani s pomocí učitele. Výsledky práce takto klasifikovaného žáka jsou, nedokončené, nepřesné, neodpovídají normě. Na pracovišti si nedokáže udržet pořádek. Organizace práce neodpovídá. Předpisy BOZP nezná a nedodrhuje (Holakovský, 2001).

4 Praktická část práce

4.1 Hypotéza

Žáci jsou přijímáni ke studiu ze základních škol po ukončeném devátém ročníku. Bohužel se stále více projevuje nešvar, hlásit se na obor vzdělání s výučním listem bez vlastního zájmu a iniciativy. Jen málo žáků se hlásí z důvodů rodinné tradice nebo zájmu o obor Zahradník.

Je tedy plně na učiteli odborného výcviku, jak žáky upoutá a přesvědčí o výhodách, kladech a hodnotách učebního oboru, na který žáci nastoupili. Bez těchto náležitostí nemůžou být výsledky žáků na odpovídající odborné úrovni.

Předpokládám, že u žáků s vlastní vůlí a touhou po zahradnickém oboru bude docházet k přijatelným výsledkům po celou dobu studia. Postoj těchto žáků je od zahájení studia kladný. Žáci, kteří se nedobrovolně stali objekty zahradnického oboru a studia, se budou postupem času zlepšovat a zdokonalovat, protože získávají širší souvislosti v oboru. Postoj ke studiu se proto stává zodpovědnějším a získávají vyšší touhu po zdokonalení se v oboru a být co možná nejlepší.

Jako učitel odborného výcviku, který tráví s žáky polovinu celého studia, předpokládám, že při správném působení učitele na žáka musí docházet k určitému posunu, alespoň v klíčových dovednostech oboru při postupném prostupu studiem.

Praktická část bakalářské práce je realizována z vlastních podkladů, které jsem získával metodou pozorování ve výuce odborného výcviku. Při výuce odborného výcviku jsem měl možností sledovat, shromažďovat a porovnávat klasifikační výsledky žáků.

4.2 Odborný výcvik na České zahradnické akademii Mělník

Předmět odborný výcvik navazuje na teoretické vyučování a umožňuje žákům osvojení dovedností a ověření teoretických odborných poznatků. V předmětu žák získává schopnosti, odborné dovednosti a návyky, které mu umožní vykonávat práce na úrovni kvalifikovaného pracovníka v zahradnické výrobě a zahradnických službách. Předmět zahrnuje všechna odvětví zahradnické činnosti.

Předmět odborný výcvik, který je vyučován kvalifikovaným učitelem odborného výcviku se vyučuje po celou dobu studia. Po týdnu se střídá s teoretickým vyučováním. Na odborný výcvik připadá 15 hodin týdně, při pravidelném střídání vychází na 18 týdnů za školní rok. Pracovní doba je šestihodinová ve všech ročnících, tedy 540 hodin za jeden školní rok. Výuka probíhá na pozemcích školy Na Polabí, Školním statku Neuberk nebo dalších smluvních pracovištích.

Odborný výcvik souvisí s teoretickými odbornými předměty a využívá vědomosti žáků z biologie, chemie, matematiky i ostatních všeobecně vzdělávacích předmětů. Odborný výcvik je zaměřen na osvojení základních a odborných dovedností celého oboru Zahradník – květinářství, zelinářství, sadovnictví, školkařství, ovocnictví, vinařství a floristiky. Žáci se naučí praktickým dovednostem, výuka postupuje od jednodušších prací ke složitějším, některé dovednosti se nacvičují postupně, po částech, aby došlo k osvojení správných návyků. Žák musí zvládnout veškeré práce tak, aby byl schopen samostatné práce v zahradnickém provozu nebo službách a dokázal posoudit kvalitu své práce.

Žáci jsou průběžně hodnoceni na základě ústního, písemného a zejména praktického zkoušení. Posuzuje se i používání vhodného pracovního oblečení, připravenost na výcvik – nářadí, zručnost, samostatnost, organizace práce, pečlivost, spolehlivost a zodpovědnost, dodržování BOZP, ale i kvalita i kvantita práce. Součástí hodnocení je i poznávání rostlinného materiálu, vedení deníku

odborného výcviku, plnění zadaných domácích úkolů. Klasifikace vychází z klasifikačního řádu, který je součástí školního řádu.

4.3 Profil absolventa

Česká zahradnická akademie Mělník nabízí od roku 2011 obor vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem 41-52-H/01 Zahradník, studium je rozvrženo do tří let. Na konci třetího ročníku žák vykonává jednotnou závěrečnou zkoušku. Dokladem úspěšného absolvování tohoto studia je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list. Žák se stává absolventem České zahradnické akademie Mělník a je schopen se uplatnit jako: zahradnický dělník, pracovník v obchodních službách, vazač a aranžér květin, pracovník na úsecích ochrany a tvorby životního prostředí, drobný podnikatel v zahradnictví, podnikatel na úseku zahradnických služeb, mistr odborné výchovy v zemědělských a zahradnických učňovských zařízeních, v návaznosti na splnění dalších kvalifikačních požadavků.

Po odborné stránce je absolvent připraven tak, aby po zapracování do konkrétních podmínek zvládnul svěřenou práci, případně zahradnický úsek, podnikal v oboru. Je připraven pro výkon prací v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí. Studium tohoto učebního oboru získal absolvent kompetence: vysvětlí složení rostlin, dokáže zjistit a vyhodnotit základní meteorologické ukazatele, vybere a použije vhodné hnojivo, zvládá práci s běžným zahradnickým nářadím, nářadí dokáže připravit k práci, pro daný druh práce zvolí vhodný stroj a efektivně jej použije, určí základní sortiment semen a sadby, rozmnožuje zeleniny, květiny, ovocnou sadbu, pečuje o výsevy a mladé rostliny, posoudí vhodnost prostředí pro pěstování rostlin, pěstuje a ošetřuje důležité ovocné rostliny, zeleninu, květiny, hodnotí jakost vypěstovaného materiálu. Absolvent má návyky v dodržování BOZP a PO.

4.4 Hodnocení praktických dovedností

4.4.1 První ročník

Pletí a okopávka

Jedná se o jednu ze základních prací, která se v odborném výcviku objevuje. Úloha této práce spočívá v osvojení základních dovedností žáků, kteří se seznamují se základním ručním nářadím užívaným v zahradnickém oboru, učí se poznávat základní druhy plevelných a kulturních rostlin, proto je zařazována na začátku prvního ročníku. Při této souborné práci bylo hodnoceno v roce 2011/2012 devět žáků a v roce 2012/2013 jedenáct žáků. Jejich výsledná klasifikace odpovídá obtížnosti tématu a předchozím dovednostem.

Tabulka č. 1

Školní rok 2011/2012 – Pletí a okopávka

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
3	výborný	2,0
3	chvalitebný	
2	dobrý	
2	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

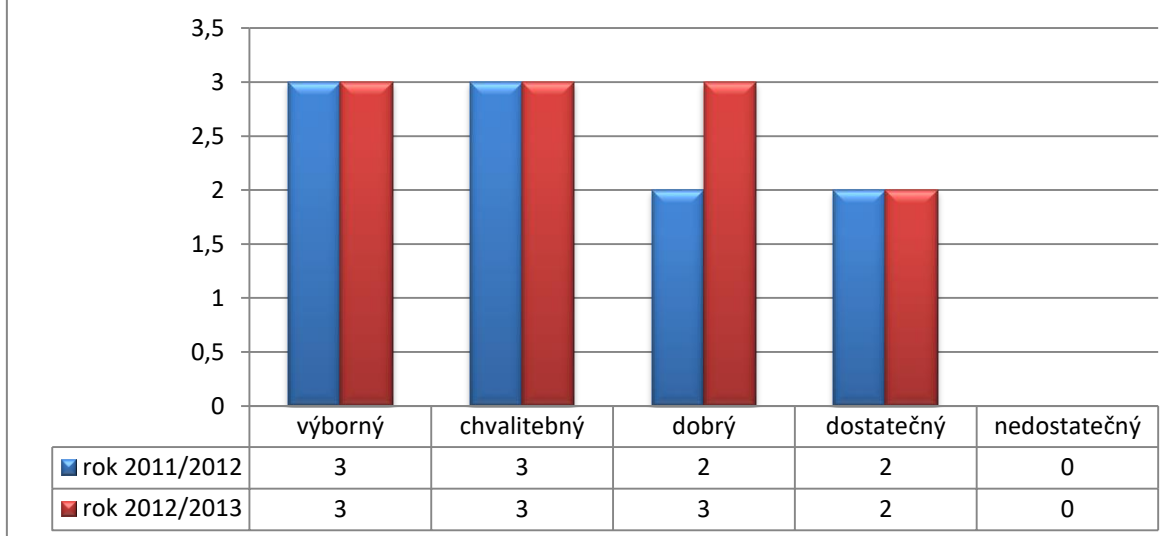
Tabulka č. 2

Školní rok 2012/2013 – Pletí a okopávka

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
3	výborný	2,0
3	chvalitebný	
3	dobrý	
2	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

Graf č. 1 - Pletí a okpávka

(Zdroj vlastní)

Základní zpracování půdy

Toto téma, které je zařazováno mezi podzimní práce, navazuje na teoretické odborné předměty především na základy zahradnické výroby, je pro žáky stěžejní. Žák se při tomto tématu seznamuje s půdou, jejími chemickými a fyzikálními vlastnostmi, procesy a ději. Naučí se používat nářadí, kterým se půda zpracovává. V konkrétní souborné práci je žák hodnocen za technologický postup, vynaložený čas a dodržování BOZP při rytí konkrétního cvičného pozemku. Hodnoceno bylo devět žáků v roce 2011/2013 a jedenáct žáků v roce 2012/2013. Klasifikační výsledky obou tříd odpovídají žákům prvních ročníků.

Tabulka č. 3

Školní rok 2011/2012 – Základní zpracování půdy

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
3	výborný	2,1
4	chvalitebný	
2	dobrý	
1	dostatečný	
0	nedostatečný	

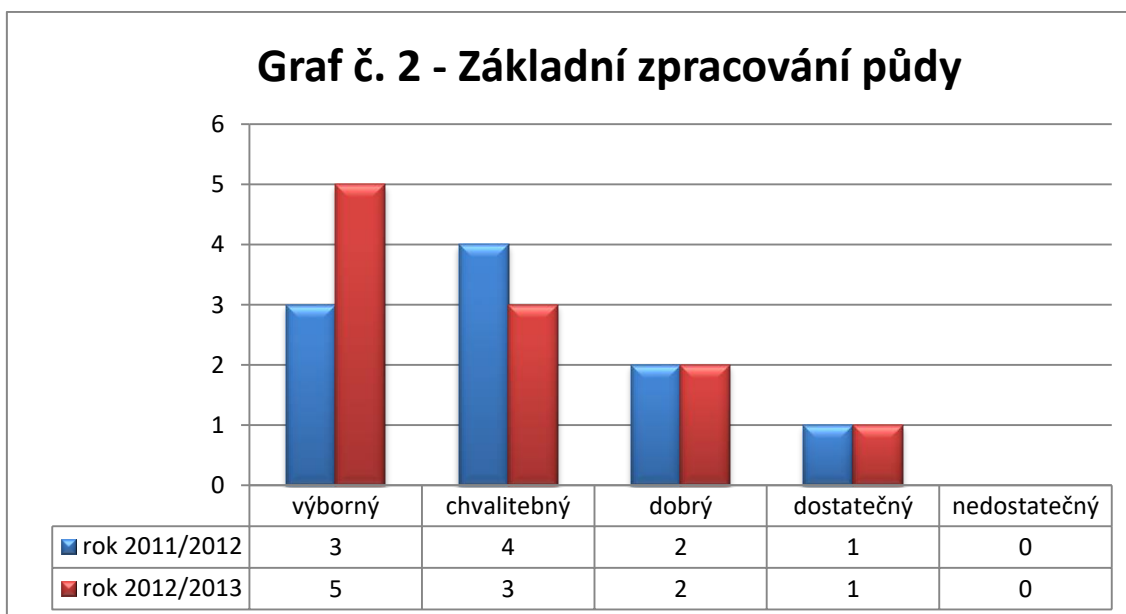
(Zdroj vlastní)

Tabulka č. 4

Školní rok 2012/2013 – Základní zpracování půdy

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
5	výborný	2,0
3	chvalitebný	
2	dobrý	
1	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

(Zdroj vlastní)

Broušení nožů

Úlohou tohoto tématu je naučit žáky správně zacházet, udržovat a především nabrousit si zahradnické nože. Ve většině případů se jedná o nářadí, které je v osobním vlastnictví žáků. Ve škole, konkrétně v předmětu odborný výcvik, se učí s tímto nářadím pracovat. Správné nabroušení zahradnického nože je velice důležitý okamžik, jak pro životnost nože, tak i účel použití. S broušením souvisí i zmiňovaná údržba jako čistota čepele a vhodné uložení.

Žáci se učí brousit zahradnické nože klasickým způsobem na obtahovém kameni, nejprve hrubé a pak jemné frakce za účelem odstranění továrního ostří. Takové ostří je nežádoucí pro svůj úhel. Po první fázi broušení žáci dobrušují do ostrosti nože pomocí břidlice, pálené křídly a řemenu. Tato činnost je pro žáky velice důležitá. Bez dobře nabroušeného nože by žáci nemohli plnit další témata (řízkování, plátkování, roubování, očkování).

Tato konkrétní souborná práce byla hodnocena s ohledem na samostatnost dovednosti, jak si budou žáci schopni nabrousit nůž sami, protože používání nože je provází celým studiem. Za rok 2011/2012 bylo klasifikováno deset žáků a za rok 2012/2013 žáků jedenáct.

Tabulka č. 5

Školní rok 2011/2012 – Broušení nožů

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
3	výborný	2,3
3	chvalitebný	
2	dobrý	
2	dostatečný	
0	nedostatečný	

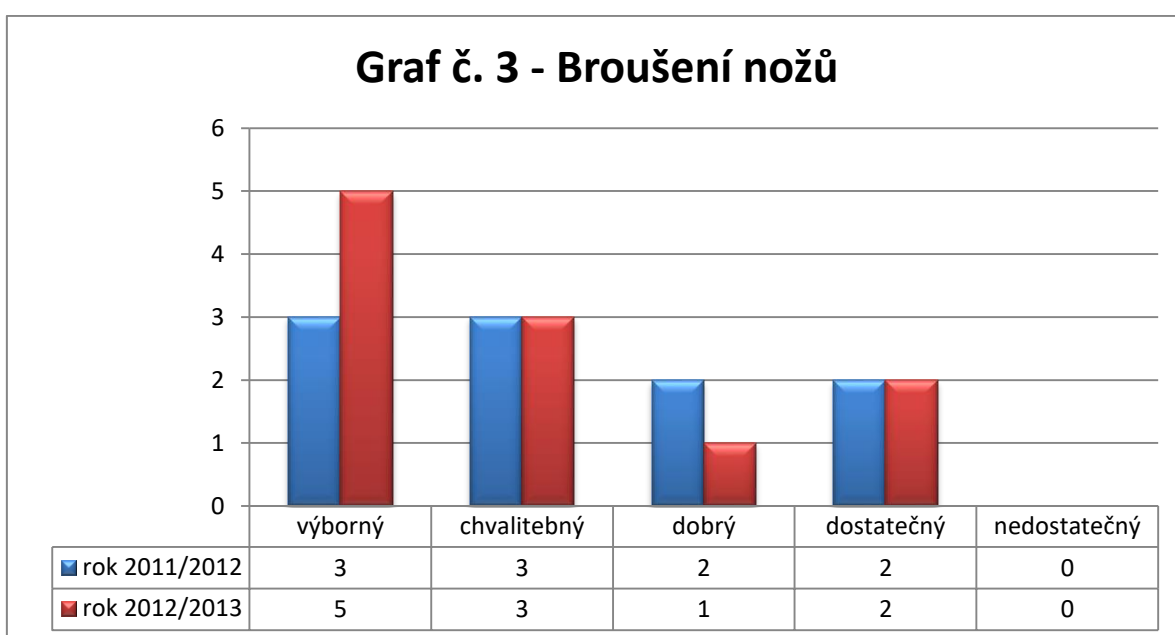
(Zdroj vlastní)

Tabulka č. 6

Školní rok 2012/2013 - Broušení nožů

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
5	výborný	2,0
3	chvalitebný	
1	dobry	
2	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

(Zdroj vlastní)

Přepichování

Jedno ze stěžejních témat oboru zahradník, které je zařazováno do výuky odborného výcviku. V rámci mezipředmětových vztahů se toto téma objevuje ve většině odborných předmětů, které se zabývají pěstováním rostlin. V odborném výcviku se žáci učí správný postup přepichování, volbu správných pomůcek, náradí a u kterých rostlinných druhů se této pracovní operace využívá. V konkrétní souborné práci jsou žáci hodnoceni za materiální přípravu,

vlastní přepichování sadby a následnou péči. Dále je zohledněno přepíchané množství sadby za časový úsek. Největším problémem byla poškozená rostlina, která nemohla dále vegetovat a uhynula. Tato skutečnost podpořila nižší klasifikační stupně. Za rok 2011/2012 bylo hodnoceno deset žáků a v roce 2012/2013 žáků jedenáct.

Tabulka č. 7

Školní rok 2011/2012 - Přepichování

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
2	výborný	2,1
6	chvalitebný	
1	dobrý	
1	dostatečný	
0	nedostatečný	

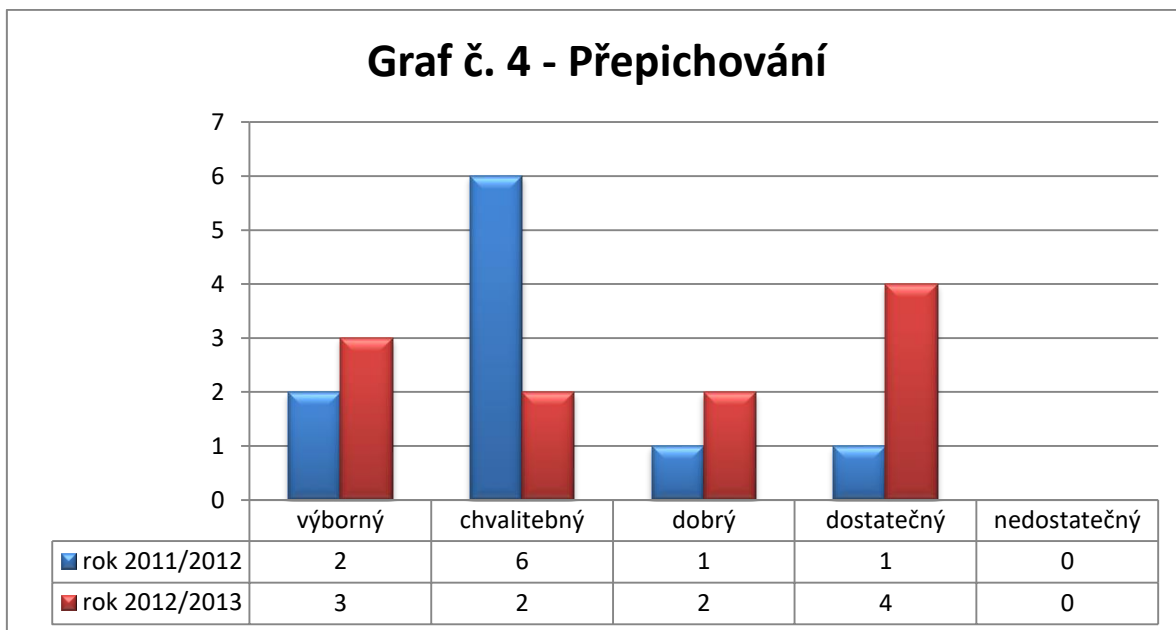
(Zdroj vlastní)

Tabulka č. 8

Školní rok 2012/2013 - Přepichování

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
3	výborný	2,6
2	chvalitebný	
2	dobrý	
4	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

(Zdroj vlastní)

4.4.2 Druhý ročník

Vegetativní rozmnožování

Rožmnožování rostlin je v zahradnické praxi nepostradatelnou dovedností, kterou musí ovládat každý. Žáci zahradnického oboru jsou seznamováni se všemi možnými způsoby rožmnožování. V konkrétní souborné práci byli žáci hodnoceni za zvládnutou dovednost generativního rožmnožování.

Jednalo se o generativní rožmnožování přímé - řízkování. Úkolem každého žáka bylo nařízkovat určitý druh rostliny, která mu byla přidělena. Žák musí mít v pořádku nářadí, musí zvládnout správnou úpravu řízku, zapíchání řízků do požadovaného substrátu. Dále pohovoří o následné péči, která je velice důležitá z hlediska zakořeňování. Hodnocení souborné práce je spíše podprůměrné, což by se dalo přisuzovat obtížnému tématu, ale někteří žáci doplatili na nesprávnou přípravu nářadí. Hodnoceno bylo devět žáků v roce 2012/2013 a dvanáct žáků v roce 2013/2014.

Tabulka č. 9

Školní rok 2012/2013 – Vegetativní rozmnožování

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
2	výborný	3,4
3	chvalitebný	
2	dobry	
2	dostatečný	
0	nedostatečný	

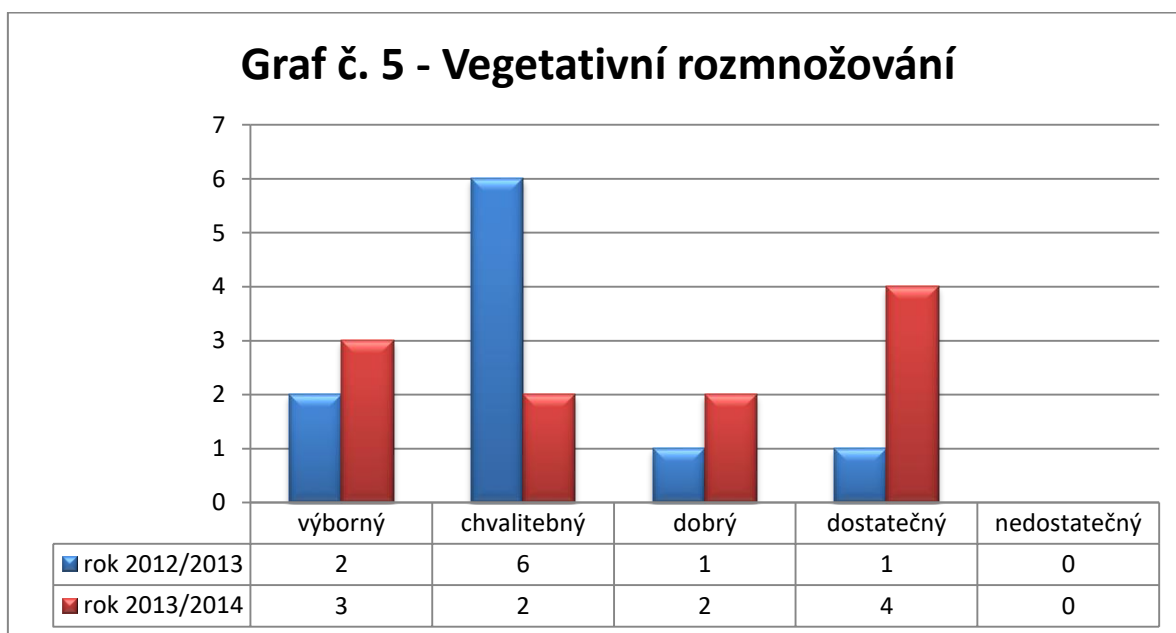
(Zdroj vlastní)

Tabulka č. 10

Školní rok 2013/2014 – Vegetativní rozmnožování

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
2	výborný	2,8
4	chvalitebný	
3	dobry	
3	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

(Zdroj vlastní)

Hrnkování na stroji

Téma hrnkování na stroji je vyučováno na smluvním pracovišti, kde si žáci vyzkouší provozní nároky. Žáky toto téma baví a za jeho zařazení jsou rádi. Pro učitele je toto téma velice organizačně náročné. Žáci jsou rozděleny do jednotlivých družstev a je nutností tato družstva střídat. Při tomto tématu je zapotřebí čtyř družstev. První družstvo hrnkuje rostliny u stroje. Druhé družstvo odebírá nahrnkované rostliny z pásu a skládá je do přepravek. Třetí družstvo zajišťuje převážení nahrnkovaných rostlin na stanoviště. Čtvrté družstvo zajišťuje finální fázi, vyskládávání na záhon nebo pěstební stůl. Hodnocení souborné práce v obou ročnících dopadlo chvalitebně. Žáci si zapisují svůj výkon (počet nahrnkovaných rostlin) a tím dochází k jisté soutěživosti a lepším výsledkům. Hodnoceno bylo devět žáků za rok 2012/2013 a jedenáct žáků za rok 2013/2014.

Tabulka č. 11

Školní rok 2012/2013 – Hrnkování na stroji

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
2	výborný	2,2
3	chvalitebný	
4	dobrý	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

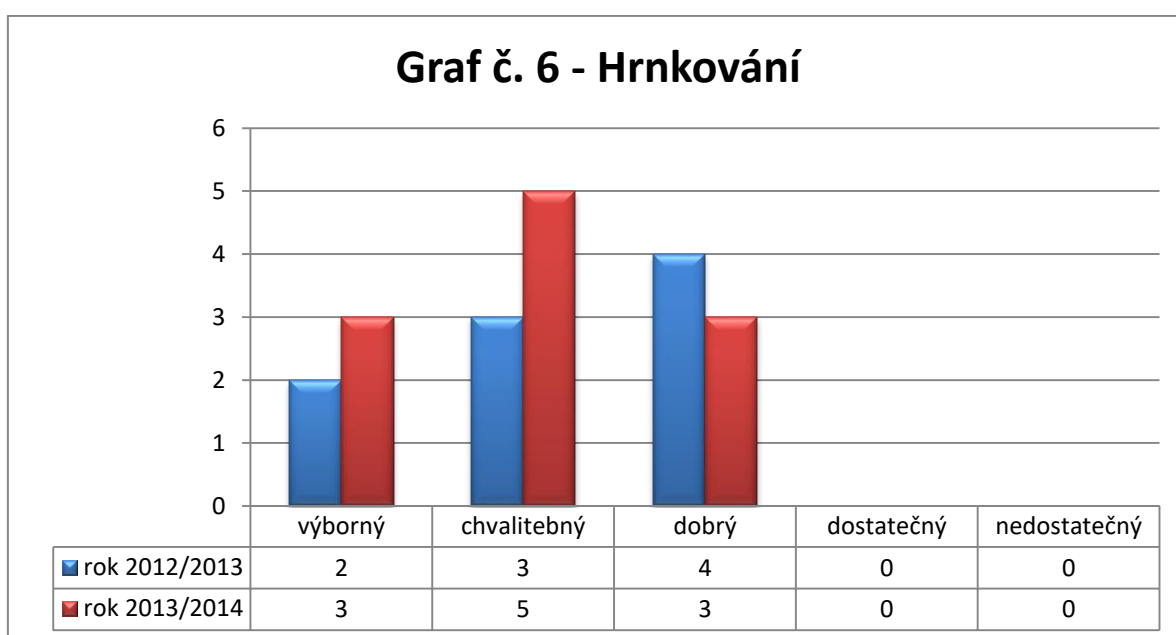
(Zdroj vlastní)

Tabulka č. 12

Školní rok 2013/2014 – Hrnkování na stroji

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
3	výborný	2,0
5	chvalitebný	
3	dobry	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

(Zdroj vlastní)

Výsadba keřů

Jedná se o práci, se kterou se žáci setkávají v různých podobách několikrát za svou dobu studia. V konkrétní souborné práci byli žáci hodnoceni za komplexní činnost: výpočet správného počtu kusů na udanou plochu, správné vyhloubení jámy, úprava podzemní a nadzemní části keře, vhodná hloubka výsadby a péče po výsadbě. Výsledky žáků jsou uspokojivé, v obou porovnávaných třídách se na klasifikačních výsledcích prokazuje předchozí

praxe a průprava. Bylo hodnoceno devět žáků za rok 2012/2013 a jedenáct žáků za rok 2013/2014.

Tabulka č. 13

Školní rok 2012/2013 – Výsadba keřů

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
3	výborný	2,3
3	chvalitebný	
3	dobry	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

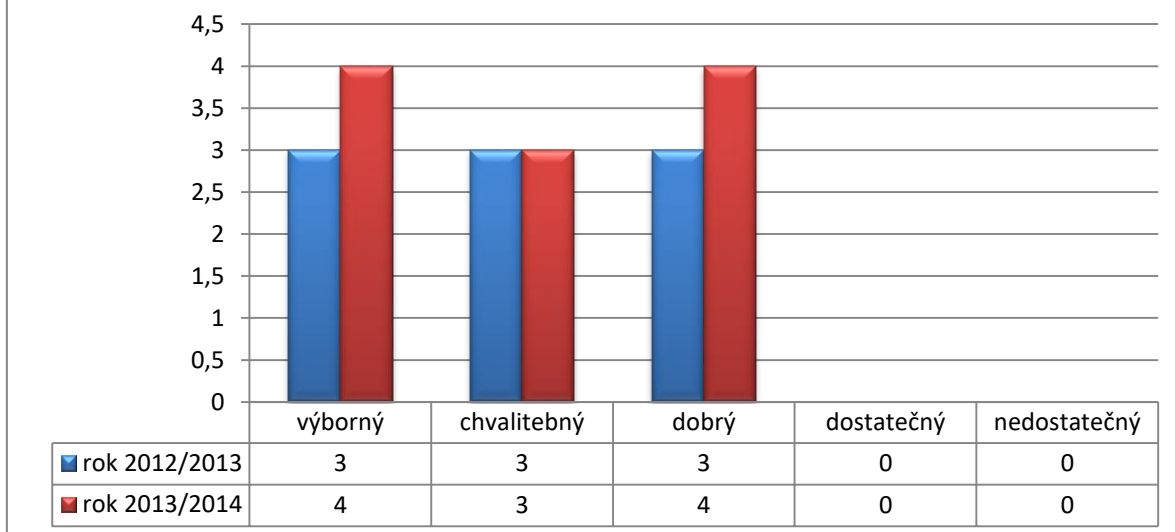
Tabulka č. 14

Školní rok 2013/2014 - Výsadba keřů

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
4	výborný	2,0
3	chvalitebný	
4	dobry	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

Graf č. 7 - Výsadba keřů

(Zdroj vlastní)

Roubování v ruce

Při tomto tématu jsou žáci seznamováni s roubováním rostlin, které se řadí mezi vegetativní rozmnožování nepřímé. Téma je to důležité především pro ovocnářskou a školkařskou praxi. Při této souborné práci měli žáci za úkol naroubovat roub na určenou podnož způsobem kopulace (družení). Hodnocení žáků bylo za celkový přístup, správnost řezů (délka, úhel) a časový úsek. Přes to, že je téma ve druhém ročníku, není klasifikace moc příznivá. Téma není jednoduché a výborného zvládnutí lze dosáhnout jen při neustálém nácviku a procvičování. Velkou roli v klasifikaci hraje připravenost náradí žáků (roubovací nůž) a u některých nejistota a bojácnost v říznutí do materiálu. Hodnoceno bylo devět žáků v roce 2012/2013 a jedenáct žáků v roce 2013/2014.

Tabulka č. 15

Školní rok 2012/2013 – Roubování v ruce

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
1	výborný	2,8
2	chvalitebný	
2	dobry	
4	dostatečný	
0	nedostatečný	

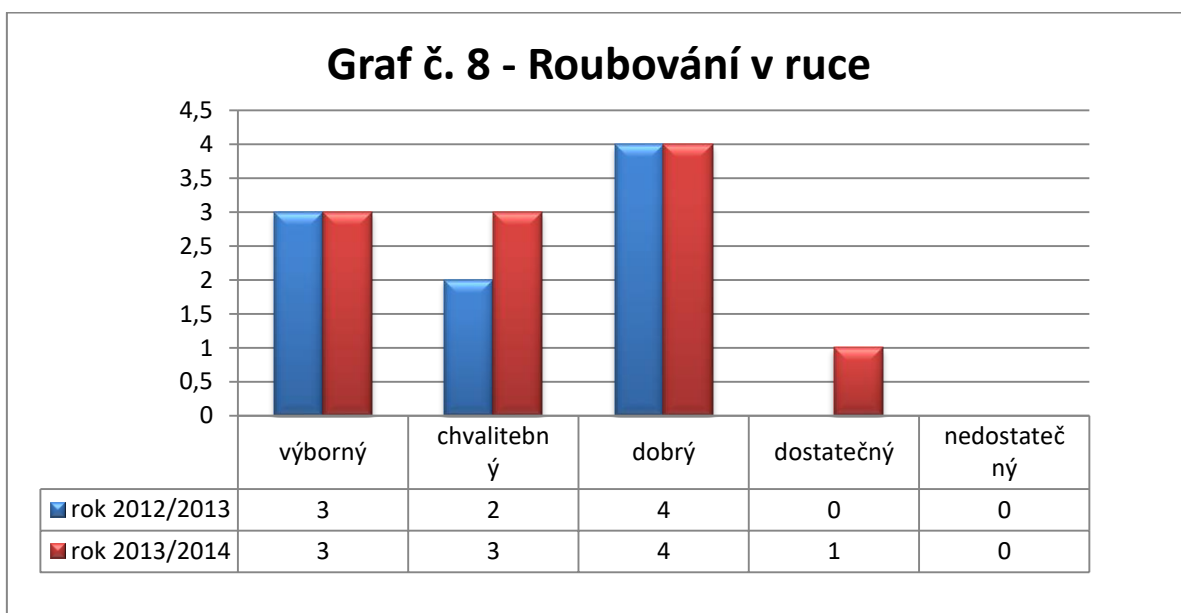
(Zdroj vlastní)

Tabulka č. 16

Rok 2013/2014 – Roubování v ruce

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
2	výborný	3,1
1	chvalitebný	
3	dobry	
3	dostatečný	
2	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

(Zdroj vlastní)

4.4.3 Třetí ročník

Výsev trávníku

Souborná práce výsev trávníku je jednou z částí širokého tématu Zakládání trávníku, kam je zařazeno založení trávníku drnováním a výsevem. Což by na jednu soubornou práci bylo příliš obsáhlé. Žáci při této činnosti využívají mezipředmětových vztahů z odborných i všeobecně vzdělávacích předmětů (sadovnictví, matematika). Pro splnění souborné práce je předpokladem umět si správně změřit pozemek a vypočítat dávku osiva. Dále žák pokračuje vlastní přípravou půdy, výsevem a zapravením osiva. U obou porovnávaných tříd dochází ke společnému problému, kterým jsou početní metody a převody jednotek, což se projevuje na klasifikaci, která tím trpí. Žáci obou tříd jsou schopni ve většině případů obstojně založit trávník výsevem. Tím, že mají problémy si spočítat plochu a dávku osiva je klasifikační stupeň snížen. Celkové průměry tříd odpovídají žákům třetích ročníků. Hodnoceno bylo devět žáků v roce 2013/2014 a dvanáct v roce 2014/2015.

Tabulka č. 17

Školní rok 2013/2014 – Výsev trávníku

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
3	výborný	2,0
3	chvalitebný	
3	dobrý	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

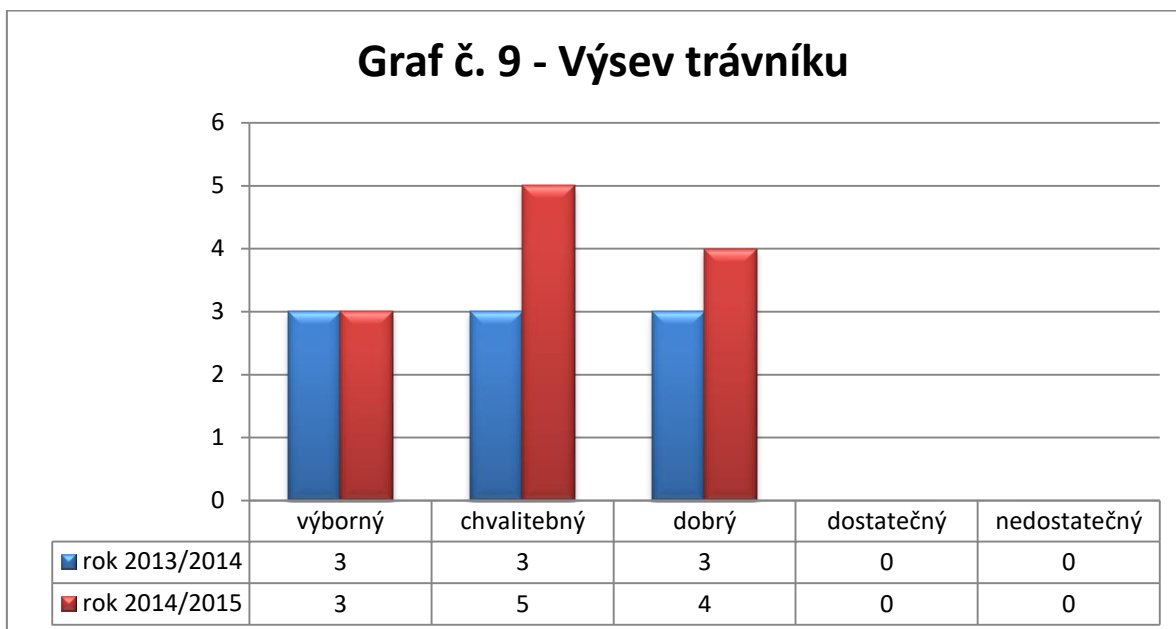
(Zdroj vlastní)

Tabulka č. 18

Školní rok 2014/2015 – Výsev trávníku

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
3	výborný	2,0
5	chvalitebný	
4	dobry	
0	dostatečný	
0	Nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

(Zdroj vlastní)

Průklest ovocných stromů

Tato souborná práce, která je zařazena ve třetím ročníku, efektivně prověří získané dovednosti žáků. Činnost průklest ovocného stromu je rozsáhlá a zahrnuje dílčí dovednosti: příprava náradí, dovednosti ostatních řezů (zimní řez: výchovný, udržovací). Touto soubornou prací se ukazuje, že žáci ve třetích ročnících jsou schopni využít dosavadních dovedností pro výkon konkrétní činnosti a projevuje se vlastní zájem o odbornost. Klasifikační průměry jsou

optimální a odpovídají třetím ročníkům. Hodnoceno bylo devět žáků za rok 2013/2014 a dvanáct za rok 2014/2015.

Tabulka č. 19

Školní rok 2013/2014 – Průklest ovocných stromů

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
4	výborný	1,7
3	chvalitebný	
2	dobry	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

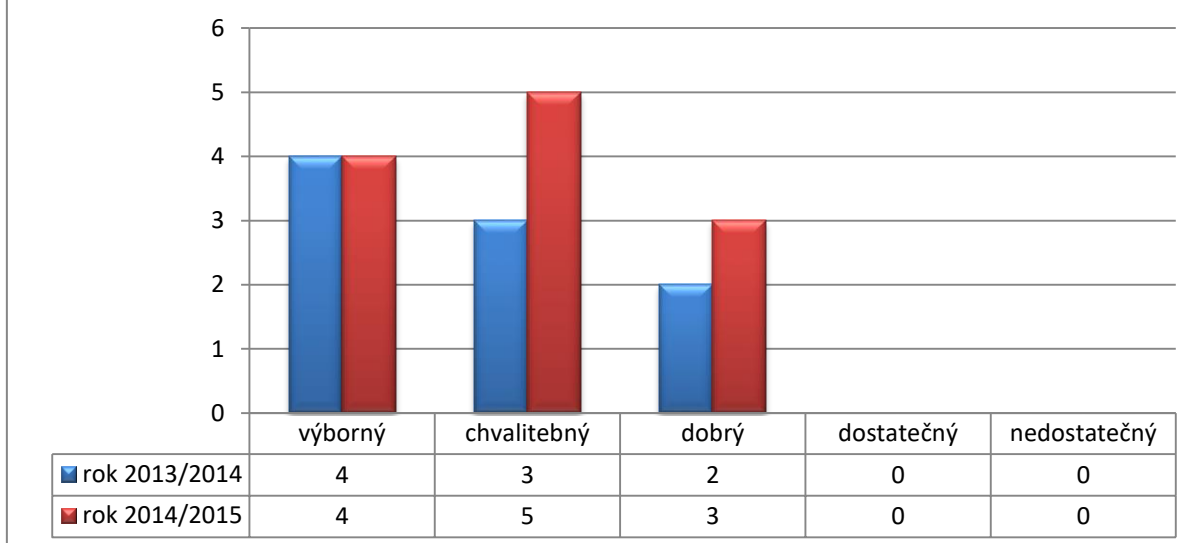
Tabulka č. 20

Školní rok 2014/2015 - Průklest ovocných stromů

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
4	výborný	1,9
5	chvalitebný	
3	dobry	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

Graf č. 10 - Průklest ovocných stromů

(Zdroj vlastní)

Sklizeň zeleniny

Tato souborná práce prověřuje žáky při sklizni zeleniny, kterou si žáci vypěstovali na školních pozemcích. Žáci k této práci přistupují s radostí a vlastním zájmem, mají hmatatelné důkazy svého snažení v průběhu roku. Žáci při této činnosti používají ruční zahradnické nářadí, každý žák sklízí zeleninu z přiřazeného záhonu. Zvolí si způsob a postup sklizně následně provede posklizňovou úpravu. Klasifikační výsledky tříd jsou velice dobré, žáci třetích ročníků mají jistou průpravu a téma není příliš složité. Za rok 2013/2014 bylo hodnoceno devět žáků a za rok 2014/2015 žáků dvanáct.

Tabulka č. 21

Školní rok 2013/2014 – Sklizeň zeleniny

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
7	výborný	1,2
2	chvalitebný	
0	dobrý	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

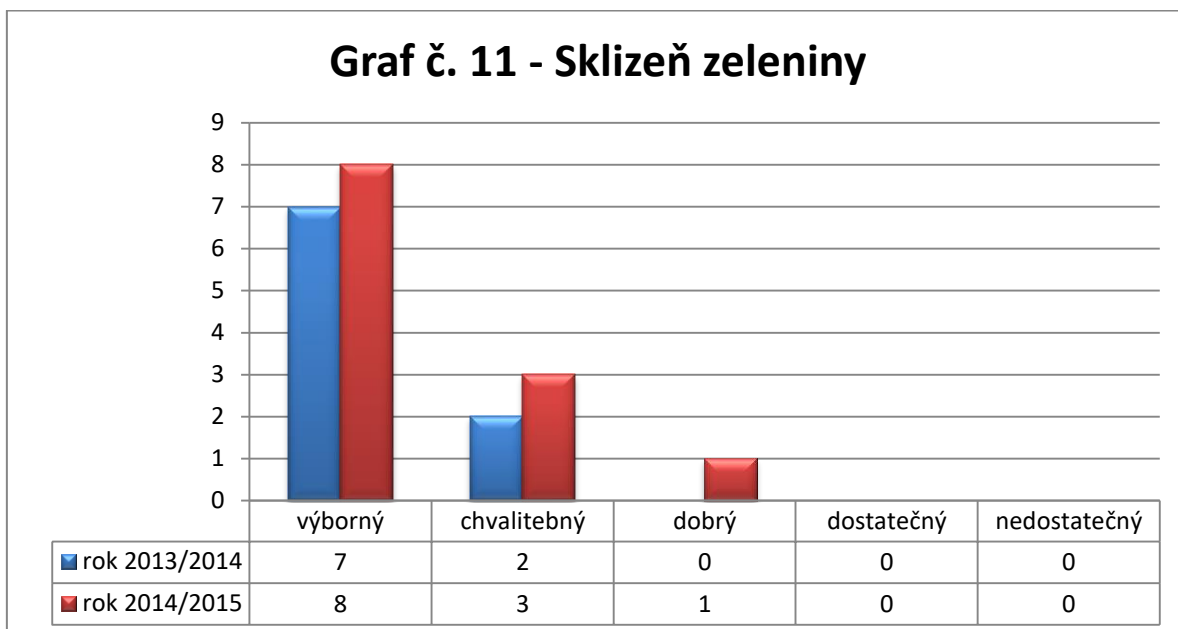
(Zdroj vlastní)

Tabulka č. 22

Školní rok 2014/2015 – Sklizeň zeleniny

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
8	výborný	1,4
3	chvalitebný	
1	dobrý	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

(Zdroj vlastní)

Výsadba ovocného stromku

Žák oboru Zahradník by měl zvládat výsadbu ovocného stromku bez větších obtíží. V konkrétní souborné práci prověřuji žáky právě s této činnosti. Jednou z důležitých úloh pro žáka je správné určení ovocného druhu. Podle určení si stromek připraví, což zahrnuje úpravu podzemní části, žák pokračuje hloubením jámy a určením správné hloubky výsadby, zahrnutím, vytvořením

zálivkové mísy. Následně provede řez, který náleží ročnímu období. Klasifikační výsledky žáků dosahují spíše výborné úrovně. Horší klasifikační stupně se u žáků obou tříd objevují z důvodu špatného určení ovocného druhu. V této fázi činnosti se chybovalo nejvíce. Vlastní činnost výsadby nebývá důvodem horší klasifikace. Hodnoceno bylo jedenáct žáků za rok 2013/2014 a dvanáct žáků za rok 2014/2015.

Tabulka č. 23

Školní rok 2013/2014 – Výsadba ovocného stromku

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
8	výborný	1,8
0	chvalitebný	
3	dobrý	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

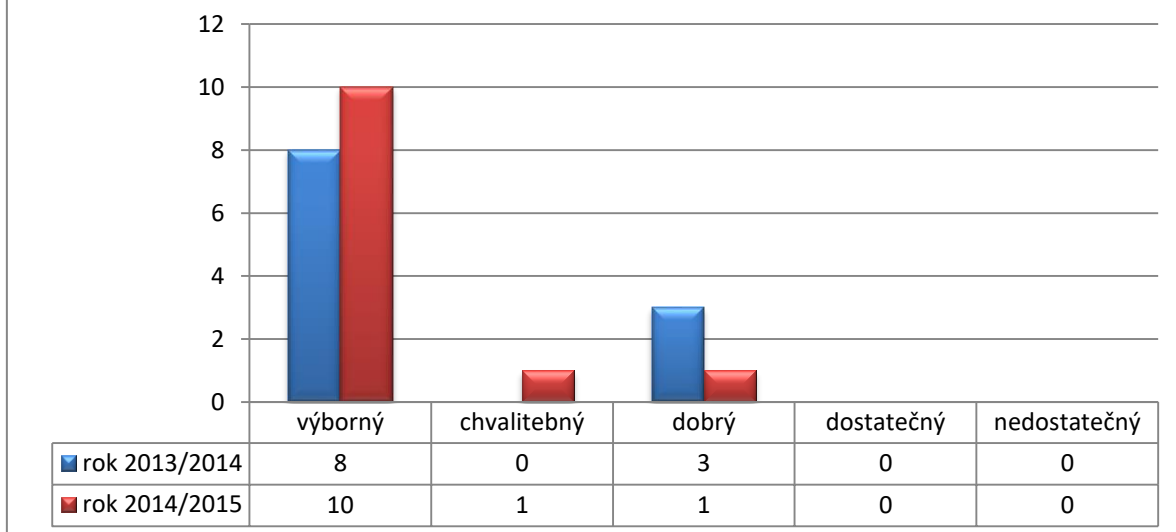
Tabulka č. 24

Školní rok 2014/2015 – Výsadba ovocného stromku

Počet žáků	Klasifikační stupeň	Průměr
10	výborný	1,2
1	chvalitebný	
1	dobrý	
0	dostatečný	
0	nedostatečný	

(Zdroj vlastní)

Graf č. 12 - Výsadba ovocného stromku

(Zdroj vlastní)

5 Výsledky a diskuse

Žáci oboru Zahradník 41-52-H/01 během odborného výcviku dosahovali podobných výsledků v jednotlivých ročnících, větší rozdíly jsou patrné až napříč jednotlivými ročníky.

V bakalářské práci se zabývám rozbohem, hodnocením a klasifikací od prvního až po třetí ročník oboru Zahradník. Klasifikační výsledky žáků jsem měl možnost sledovat, shromažďovat a porovnávat při výuce odborného výcviku.

Cílem bakalářské práce bylo prověřit úroveň dovedností žáků. Rozbohem klasifikace se prokazují odpovídající klasifikační výsledky žáků v jednotlivých ročnících.

Posouzením souborných prací v praktické části práce se prokázalo zlepšování klasifikačních výsledků žáků. Ke kterému dochází vlivem kladného postoje ke studiu, který získávají žáci v průběhu studia přes to, že původně se někteří žáci hlásili na učební obor bez vlastní vůle. Při zlepšování výsledků proto hrají velkou roli samotní žáci, kteří ve vyšších ročnících vidí širší souvislosti studia, a proto se postoj ke studiu stává zodpovědnějším a získávají vyšší touhu po zdokonalení se v oboru a být co možná nejlepší.

Dalším z výsledků bakalářské práce je působení učitele odborného výcviku na žáka. Ve výchovně vzdělávacím procesu a konkrétně v odborném výcviku se potvrzuje, že působení učitele na žáka je důležitý moment, ke kterému dochází nepřetržitě. Pokud učitel působí na žáka s dostatečnou mírou využití pedagogických metod, psychologickými postupy a velice ceněným nástrojem u žáků, kterým je lidský rozměr a správné posouzení žákovi individuality, tak dochází ke zlepšení a posunutí žáka na vyšší úroveň.

6 Závěr

Při zpracování bakalářské práce na téma Rozbor prověřování, hodnocení a klasifikace dovedností při výuce předmětu odborný výcvik jsem se snažil co nejlépe využívat všech dostupných poznatků z pedagogiky a didaktiky, které více či méně souvisí s prověřováním, hodnocením a klasifikací v předmětu odborný výcvik. Prověřování, hodnocení a klasifikaci jsem přímo využil při vyučování předmětu odborný výcvik.

Žákům jsem zadával souborné práce na konkrétní téma, kde žáci prokazovali osvojené vědomosti a dovednosti. Na základě metody pozorování při výuce odborného výcviku jsem mohl žáky klasifikovat a potvrdit své tvrzení.

Postupem času se u žáků projevují lepší klasifikační výsledky v odborném výcviku. Lze tak pozorovat u žáků, kteří nastoupili na učební obor bez vlastního zájmu a iniciativy. Zlepšení ve vyšších ročnících u těchto žáků dochází získáním širších souvislostí, vlastního zájmu, zálibení oboru a touhou být lepší.

U žáků, kteří na obor Zahradník nastupují z vlastního zájmu, jsou pozorovány také lepší výsledky. Lepších výsledků se těmto žákům daří dosahovat v kratším čase na základě osvojených dovedností, které mnohdy mívají při nástupu na konkrétní obor vzdělání. Z pozice učitele odborného výcviku si dovoluji tvrdit, že posun u žáků je pro učitele vždy jednou z odměn za vynaložené úsilí při pedagogické činnosti.

Čímž se potvrzuje moje hypotéza, ve které zmiňuji působení učitele na žáka. Pokud učitel působí na žáka s dostatečnou mírou využití pedagogických metod, psychologickými postupy a velice ceněným nástrojem u žáků, kterým je lidský rozměr a správné posouzení žákovi individuality, tak dochází ke zlepšení a posunutí žáka na vyšší úroveň. Vzhledem k tomu, že učitel odborného výcviku tráví s žáky polovinu času studia, může vlivem toho dojít u některých žáků k osobním vazbám k učiteli. Učitel odborného výcviku musí umět tyto situace vyhodnotit. Pokud dojde mezi učitelem a žákem k osobitějším vazbám, tak to

může velice kladně podpořit přístup žáka ke studiu a docílit celkového zlepšení ve studiu.

7 Seznam literatury a použitých zdrojů

Použitá literatura

1. BAČINA, Jaroslav. *Učebnice zemědělské praxe*. 1. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1975. ISBN 07-012-75-04/11.
2. BLAŽEK, Jan. *Ovocnictví*. 2. Praha: Květ, 2001. ISBN 80-85362-43-0.
3. DRAHOVZAL, Jan. *Didaktika zemědělských předmětů*. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. ISBN 32-387/81-84.
4. HOLAKOVSKÝ, Miroslav, Miroslav KONEČNÝ, Josef MATOUŠEK a Václav TRUNEČEK. *Učební text pedagogického minima pro instruktory žáků*. Třetí upravené vydání. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2002. ISBN 80-7271-115-6.
5. JŮVA, Vladimír. VLADIMÍR JŮVA. *Základy pedagogiky: pro doplňující pedagogické studium*. 2001. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-85931-95-8.
6. KALHOUS, Zdeněk. *Školní didaktika*. 1. Praha: Portál, 2002, 448 s. ISBN 80-7178-253-X.
7. KOLÁŘ, Zdeněk, Jana RYMEŠOVÁ, Renata ŠIKULOVÁ a Alena VALIŠOVÁ. *Výkladový slovník z pedagogiky*. 1. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3710-2.
8. KOLÁŘ, Zdeněk a Renata ŠIKULOVÁ. *Hodnocení žáků*. 1. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2834-6.
9. KŘÍŽ, Emil. *Didaktika praktického vyučování pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory: Textová studijní opora*. 2. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělání a poradenství, 2012. ISBN 978-80-213-2302-5.
10. MILEC, Andrej. *Pěstitelské práce 7. ročníku zš*. 6. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-04-25429-2.
11. PÁNKOVÁ, Markéta. *Odkaz J. A. Komenského*. 1. Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze, 2009. ISBN 978-80-86935-09-6.
12. POKORNÝ, Josef. *Základy zahradnické výroby: pro odborná učiliště*. 1. Praha: Septima, 2003. ISBN 80-7216-181-4.

13. SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 2. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.
14. SLAVÍK, Milan a Ivan MILLER. *Oborová didaktika: pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory*. 3. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství, 2012. ISBN 978-80-213-2277-6.
15. Tematický plán ČZA Mělník, Odborný výcvik, 41-52-H/01 Zahradník 2014/2015.
16. VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. 2. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3357-9.
17. ZORMANOVÁ, Lucie. *Obecná didaktika: Pro studium i praxi*. 1. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4590-9.

Internetové zdroje

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/vzdelavaci-soustava>

<http://www.nuv.cz/t/stredni-vzdelavani>

http://www.zas-me.cz/system/files/u12/3-lete_ucebni_obor_zahradnik_2.pdf

<http://www.zemedelskaskola.cz/casopis/>

<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/15015/VYUKOVE-METODY-TRADICNIHO-VYUCOVANI.html/>